

ZPRAVODAJ

BENÁTECKA

$\frac{3}{78}$

Dvěma snímky Jiřího Antoše si připomínáme jednání městské konference KSČ dne 5. února 1978.

Hodnocení práce komunistů

Městská konference Komunistické strany Československa v Benátkách nad Jizerou konaná dne 28. ledna 1978 zhodnotila dosavadní výsledky práce komunistů a stanovila další náročné, při tom však splnitelné úkoly pro další tříleté funkční období do XVI. sjezdu KSČ.

Zpráva MěV KSČ kriticky analyzovala dosavadní činnost komunistů ve všech oblastech, objektivně posuzovala dosažené výsledky a neúspěchy a na základě nich stanovila reálné závěry pro další činnost MěV KSČ v Benátkách.

Dvacet diskutujících delegátů a hostů ve svých diskusních vystoupeních kladně ohodnotilo práci komunistů a současně kriticky dalo podněty pro jejich další činnost, aby závěry XV. sjezdu KSČ byly do důsledku splněny.

Podnikový ředitel n. p. Karborundum s. ing. František Hála kladně hodnotil spolupráci závodu a města, kladně hodnotil práci komunistů na závodě a v městě. Přitom současně upozornil na další náročné úkoly, které komunisty v Benátkách čekají.

Náměstek předsedy ONV s. Vl. Weigend ve svém vystoupení ocenil dobrou práci MěstNV a uvedl, že základ této práce a výsledků spočívá v dobré spolupráci závodu a města a v odpovědném přístupu pracovníků výboru k občanům města. Uvedl, že v Benátkách jsou vytvořeny podmínky pro to, aby Benátky zaujaly jedno z předních míst v rámci okresu.

Tajemník OV KSČ s. Vít. Zajiček ve svém obsáhlém diskusním vystoupení a závěru diskuse kladně hodnotil průběh konference, seznámil delegáty a hosty s výsledky práce okresu Mladá Boleslav, reagoval na některá diskusní vystoupení a zdůraznil, že komunisté ve své činnosti musí vycházet ze základních stranických dokumentů, především ze závěrů XV. sjezdu KSČ k cenové politice. Musí daleko více čelit různým a stále se šířícím fámám a nepravdivým výmyslům o zdražování, měně, že toho nebo onoho nebude dost apod. Přitom vytýčil základní úkoly pro další činnost

MěV KSČ a zvláštní důraz položil na zvýšení náročnosti na práci MěstNV a organizací Národní fronty. Zdůraznil, že nastoupený kurs v Benátkách je správný a že je nutné v něm pokračovat.

Usnesení, které městská konference přijala, stanoví konkrétní úkoly pro tyto důležité oblasti:

- prohlubovat a upevňovat vedoucí úlohu KSČ ve všech oblastech činnosti města;
- rozvinout masovou politickou práci na širokou základnu a získávat co nejširší okruh občanů města pro politiku strany a budování našeho města;
- v kádrové práci zaměřit hlavní úsilí na výběr a přípravu mladých perspektivních kadrů;
- koordinovanou a důslednou činností orgánů a organizací města, závodu a organizací Národní fronty zabezpečovat plnění úkolů volebního programu města Benátek nad Jizerou.

B. RUDOLF, předseda MěV KSČ

Hodnocení výsledků své práce provedli také komunisté n. p. Karbo, kteří se na své celozávodní konferenci sešli v sobotu 18. února v sále nové závodní jídelny. Konferenci velmi pěkným způsobem pozdravili a kulturním programem doplnili pionýři benáteckých škol.

Ve své zprávě zhodnotila místopředsedkyně CZV KSČ s. Lamačová plnění závěrů XV. sjezdu KSČ ve všech oblastech působení CZV KSČ a poukázala na některé úseky, kde je třeba činnost zkvalitnit.

V diskusi vystoupilo celkem 21 členů z řad delegátů i hostů, jejichž příspěvky byly vedeny v kriticko-konstruktivním duchu se snahou pomoci všude tam, kde je toho zapotřebí.

Úroveň této konference slovy uznání ocenili tajemník OV KSČ s. Makovský a zástupce KV KSČ RSDr. s. Zapadlo. Dobře a odpovědně připravenou volbu nového CZV KSČ potvrdili jednomyslně všichni delgáti s hlasem poradním. Důstojná a slavnostní atmosféra, která provázela celou konferenci, byla v 16.30 h. zakončena Internacionálou. (vd)

Oslava vítězství pracujících

Pod heslem „V duchu revolučního odkazu Vítězného února za splnění programu XV. sjezdu KSČ“ oslavili občané Benátek nad Jizerou a blízkého okolí 30. výročí vítězství pracujícího lidu nad reakcí v únoru 1948.

Slavnostní večer se konal v pátek 24. února ve vyzdobeném sále závodní jídelny n. p. Karborundum za důstojné účasti 420 lidí. Po československé a sovětské státní hymně se ujal řízení oslavy předseda MěV KSČ s. Rudolf, který v zastoupení slozek města a n. p. Karbo srdečně přivítal všechny přítomné a představil čestné hosty: za OV KSČ ing. Vytisku, vedoucího sovětské delegace kpt. Gusanoviče, za OS LM s. Erbana, za ONV pplk. Juřínka a další. Milým překvapením byla účast národního umělce Vlad. Šmerala, nositele Řádu práce, který program večera doplnil svým mistrovstvím v přednesu dvou pokrokových básní.

V hlavním projevu pplk. Juřínek připo-

mněl historický význam února 1948, v němž pracující lid vedený KSČ v čele s Klementem Gottwaldem úspěšně vyřídil třídní boj v osvobozeném Československu, jeho ústavní charakter a významný přínos posílení pozic socialismu v mezinárodním měřítku. Po zdraví sovětského hosta kpt. Gusanoviče přečetl s. Burian, velitel jednotky Lidových milicí v n. p. Karbo, rozkaz okresního velitele LM. Státní vyznamenání I. stupně „Za rozvoj LM“ bylo uděleno s. Zd. Čiperovi, II. stupně s. Fr. Kunešovi a St. Lamačovi, vyznamenání „Za obranu vlasti“ obdržel s. Vlad. Hlinka. Celé jednotce byl udělen diplom od KV KSČ a titul vzorná četa LM. Záslužná práce karborundských milicionářů byla odměněna řadou dalších ocenění a uznání. První část slavnostního večera na počest 30. výročí Vítězného února byla zakončena Internacionálou. Po přestávce hrál k tanci a poslechu taneční orchestr ZK ROH n. p. Karborundum. (zb)

Mezinárodní den žen

Rozhovor se s. **MARIÍ BERÁNKOVOU**, předsedkyní místní organizace Českého svazu žen v Benátkách nad Jizerou.

Soudružko Beránková, kdy začal ČSŽ v Benátkách pracovat?

ČSŽ začal pracovat po válce, v r. 1945. Tehdy, v poválečných letech, se jednalo hlavně o pomoc v zemědělství. Naše členky jezdily po okolních vesnicích a získávaly brigádníky pro zemědělské práce. Agitaci prováděly tak, že vesnice objížděly osobně na kolách ve svém volnu. Organizace brigád i samotných schůzí byla tehdy velmi náročná, zvláště když si uvědomíme, že svaz měl ve svých počátcích pouze 50 členek.

Mohla byste uvést jména dosavadních předsedkyní ČSŽ v Benátkách?

První předsedkyní byla s. Kaucká, která vedla svaz poměrně dlouhou dobu. Další předsedkyní byla s. Píglová, která vykonávala funkci 7 let. Po ní se ujala předsednictví s. Růžická (1 rok) a pak jsem nastoupila já. Nyní vykonávám funkci

druhý rok, předtím jsem pracovala 4 roky ve výboru.

V současnosti máme 240 členek následujícího věkového složení: do 30 let - 8, do 50 let - 117, 60 let - 60, nad 60 let 55 žen.

Z tohoto počtu je aktivně zapojena v práci Svazu žen přibližně jedna třetina, a to většinou ženy dříve narozené. Další třetina se podílí na akcích organizace je-li k tomu přímo vyzvána a poslední se z různých důvodů akcí nezúčastňuje.

Jaká je náplň práce ČSŽ?

Naším úkolem je hlavně pomoc při plnění volebního programu, pomoc při politicky angažované práci, pořádání akcí pro děti apod. Zúčastňujeme se her, na které nás děti pozvou, snažíme se organizovat pro ně hodnotné akce, které jsou zároveň i zajímavé (např. dětský karneval, dětské hry k MDD). Pořádáme přednášky, navazujeme a prohlubujeme přátelská setkání se sovětskými ženami.

Jaké máte problémy?

Potřebovaly bychom, aby se soudružky v produktivním věku více zapojily do

práce organizace. Náš dík patří opravdu těm starším, které vykonaly pro organizaci mnoho.

Donedávna bylo také problémem, kde se scházet. Zatím jsme využívaly pohostinství n. p. Karborundum a scházely se ve staré závodní jídelně. Členské schůze jsme pořádaly ve velkém sále nové závodní jídelny. Koncem roku 1977 nám byla nabídnuta místnost v Benátkách I - bývalá prodejna tabáku. Prozatím na úpravách nepracujeme, ale věřím, že se nám podaří vytvořit vhodné prostředí

Redakce Zpravodaje blabopčeje

*ošem
benáteckým
ženám
k MDŽ
1978*

ŽIJÍ MEZI NÁMI ŽIJÍ MEZI NÁMI

V březnu, kdy si připomínáme Mezinárodní den žen, chce také náš časopis přispět k oslavě tohoto významného svátku, a proto jsme do rubriky Žijí mezi námi zařadili medailóny Miluše ŘÍPOVÉ z Benátek a Anny DONÁTOVÉ ze Zdětína.

Nejprve nechme hovořit Benátčanku Miluši Říповou.

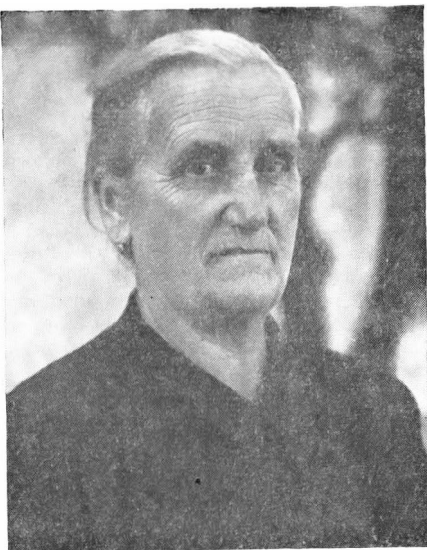
Narodila jsem se v Hlavenci roku 1907, ale brzy jsme se přestěhovali do pohraničí, kde tatínek, vyučený koželuh, získal práci v Teplicích. Když v roce 1914 vypukla světová válka, tatínek musel na vojnu. Maminka neuměla německy, a proto jsme se raději vrátili do rodného kraje, nejprve do Předměřic a pak do Benátek. Tatínek se vrátil až po dvouletém zajetí a pamatuji se, že nás ihned odhlásil z náboženství. Říkal, že kdyby existoval bůh, nemohlo by být tak hrozné utrpení a vraždění lidí. Po skončení školy jsem pracovala v Silviu a později ve šroubárně v Jizeře. Už od mládí jsem milovala pohyb a cvičení. Chodila jsem do Sokola a pak do Jednoty proletářské tělovýchovy, kde nás cvičili soudruzi Jodas a Gusta Souček. Při častých politických přednáškách jsme se seznamovali s tím, jak žijí pracující v Sovětském svazu. Mým dalším oblíbeným místem byla spartakovna, kterou jsme si tehdy vybudovali s velkým přičiněním soudruha Ferdinanda Bárty. Zde jsem se také seznámila s manželem, nadšeným tělocvičkářem, který již v roce 1921 cvičil na Maninách. Po skončení druhé světové války jsem nastoupila do Karborunda, kde jsem pracovala plných 19 let. Tělo-

výchově jsem zůstala věrná i po jejím sjednocení v roce 1948 a cvičila jsem i na posledním sletu. Pak se však přihlásila nemoc a musela jsem přestat. - Nyní, i když jsem již samo, nechci stát stranou a navštěvuji kulturní večery klubu přátel umění, které jsou velmi pěkné a hodnotné. Škoda jen malého zájmu samotných Benátčanů. Protože mám ráda vyšívání, vedu již čtvrtý rok kroužek při II. ZDŠ. Je s tím dost práce, ale z výsledků máme všichni radost - děti i já.

Paní Anna Donátová ze Zdětína je první mimoběnteckou občankou, kterou představujeme v rubrice Žije mezi námi. A že si to opravdu zaslouží, to dokumentují následující řádky.

Dvě tisícovky lidí by již daly dohromady obyvatelstvo malého městečka, je to zhruba třetina Benátcanů a téměř stejný počet zaměstnanců má například benátecké Karbo. Proč to uvádíme? Tolik dětí totiž přivedla paní Donátová na svět. Půl století pracovala jako porodní asistentka, a od roku 1911, kdy získala diplom a kdy se s manželem přestěhovali do Zdětína, chodila 20 let pěšky po okolních vesnicích, přinášeje úlevu rodičkám a radost všem z narození dítěte. Sama však měla život těžký. Její muž odešel v roce 1915 do války a ani mu nemohla podat ruku na rozloučenou, protože za ní přišel do domu, kde již byla připravena k porodu. Domů se již nevrátil, a tak ve svých 27 letech byla válečnou vdovou. Pečlivě vychovávala oba syny a přitom docházela za rodičkami, převážně chudými, které mnohdy neměly ani čím zaplatit. Stávaly se i takové případy, že musela pro starší děti dovařit oběd a schánět po domě vše potřebné k porodu, který nechtěl „počkat“. Tím její práce nekončila, za novorozence a maminkou docházela mnohdy i několik týdnů, ve dne i v noci, za každého počasí. Později, když byla známa po širém okolí, jezdila za mladými maminkami na kole. Za ty dlouhé roky zažila samozřejmě i veselé příhody. Vzpomíná, jak se

mnohdy tatínek urazil, že „nepřinesla“ kluka, jak pomáhala rodit v maringotce u houpačkářů a na jiných kuriózních místech. Několikrát musela opustit rodinu i při štedrovečerní večeři. Láska k lidem jí však pomáhala překonávat i ty nejtěžší situace. Dnes, kdy žije společně se svým synem a snachou, kteří se o ni pečlivě starají, může s klidným svědomím říci, že společnosti odvedla kus poctivé a obětavé práce.

Hana Heřmanová

ČVTS n. p. Karborundum

Technický, ekonomický a sociální pokrok se vždy opírá o široké zázemí dobrovolné iniciativy lidí z nejrůznějších profesí a sociálních skupin. V současné době je využití aktivity všech tvůrčích pracovníků při řešení a zabezpečování rozvoje oborů, při zavádění racionalizačních opatření, při odstraňování fyzicky namáhavé práce a při vytváření optimálního pracovního a životního prostředí jedním ze základních předpokladů zvyšování efektivity a zajišťování úkolů státního plánu. Jednou ze společenských organi-

zací, která se na této práci podílí, je Československá vědeckotechnická společnost.

ČVTS sdružuje více než 330 tisíc odborníků a předních dělníků ze závodů a družstev, z projekčních a výzkumných pracovišť. Těžiště její politickovýchové a odborné činnosti je soustředěno v práci sekci ČVTS a poboček v jednotlivých podnikcích.

V n. p. Karbo Benátky pracuje pobočka již řadu let a v roce 1977 v ní bylo zapojeno více než 180 pracovníků. Členové pobočky aktivně pracují v komplexních racionalizačních brigádách a pracovních kolektivech a podílejí se na řešení a realizaci úkolů technického roz-

voje oboru brusiva, na inovaci výroby a modernizaci strojního vybavení a přispívají tak k plnění výrobních úkolů podniku. Závodní pobočka rovněž pomáhá rozvoji zlepšovatelského a vynálezcovského hnutí, na pomoc zlepšovatelům ustavila konzultační středisko a ve spolupráci s provozy zajišťuje dořešení a funkční vyzkoušení některých zlepšovacích návrhů.

Významnou činností pobočky je přispívat k růstu odborných znalostí pracovníků a zvyšování jejich kvalifikace. Pobočka zajišťuje účast na školeních, kursech a seminářích, organizuje technické besedy pro pracovní kolektivy, zajišťuje přednáškovou činnost na celostátních konfe-

rencích a pořádá exkurze s odbornou tematikou.

Na výroční schůzi pobočky ČVTS dne 2. února 1978 byla zhodnocena činnost v roce 1977 a schválen plán práce na další období. Dojde k dalšímu zkvalitnění činnosti na úseku technického rozvoje, zlepšovatelského hnutí, zvyšování odborných znalostí pracovníků závodu ap. Dále se zaměří především na oblast kvality výroby a brusných výrobků - s cílem zajišťování růstu jakosti brusiva. V rámci oslav 85. výročí založení n. p. Karborundum připraví závodní pobočka ve spolupráci s podnikem ve IV. čtvrtletí 1978 oborový den pro spotřebitele brusiva v ČSSR.

Ing. Vladimír Čapek
vedoucí pobočky ČVTS

Zamyšlení s JANEM AMOSEM...

V pěkném domě na amsterodamském Prinsengrachtu sedí nad stolem zarovnaným rukopisy starý unavený muž, nachýlený ve vzpomínkách k svému dětství. První léta byla krásná, vyzlacená péčí a láskou rodičů. Jan Amos nikdy nezapomene na dny, které jako bleskem zasáhly v jeho dvanáctém roce tento pokojný život. Bylo to tak krátce za sebou, že oba okamžiky, kdy do vlhké tmavé jámy na hřbitově klesaly rakve s těly otce a matky, ve vzpomínce nerozlučně splynuly. Náhlé osamocení a vzdor proti osudu v něm probudily nezkrotnou touhu znát a vědět o světě co nejvíce. Ale ve školách té doby byla cesta k vědění trnitá a dlouhá. Jeho nadání a houževnatá píle razily však cestu mladému chlapci přes latinskou školu v Píerově na akademii v Herbormu a Heidelbergu. Sledoval a studoval se zaujetím všechny muže, kteří vcházeli do souboje s tajemstvími světa a přírody a ukazovali lidstvu nové cesty. A čím jich bylo více, tím bylo na temném světě jasněji. Přišla však Bílá hora. Dny pronásledování o hladu a úzkosti. Ukrývání v leších. Celá země se změnila ve hřbitov, tma houstla a odníkad nesvitla naděje. Léta rodinných katastrof, usilovné práce bez oddechu a marných nadějí. Věrně oddán svému národu, je odhodlán pomáhat celému světu v bídě nevědomosti. A Evropa ho uznává.

„Šťastněji nemůže být bráněno zlým vě-

cem v lidském pokolení, jako aby při mládeži bráněno bylo. Šťastněji nemohou štěpování býti stromové, jako aby za mladistva štěpování byli.“ Všechna jeho díla jsou vedena tou myšlenkou.

I když přešla staletí a mnoho z jeho živých představ jsme už naplnili, stále máme co dělat pro to, abychom každý u sebe vážili, kolik zůstáváme dlužní jeho odkazu.

„Chcete-li spořádané, rozzelenalé, zkvětlé obce, školy, domy míti, založte napřed školy a zpořádejte je, aby se učení a cvičením pravým rozzelenaly a pravým uměním a ctností dílnami byly.“ A k rodičům: „Co může dokázat ještě před vstupem do školy dobrá výchova doma, když se neposílají děti do školy tak, jako když se něco shodí s lopaty... Protože: „Nad zlato dražší klenot je dítě, ale nad sklo křehčí. Snadno se mu může ublížiti a škoda odtud nesmírná.“ A proto: „Povinnosti své tedy při dítěti tím neodbudou, že je jísti, pítí, choditi, mluvití, do šatu se strojiti naučí. Protože ty věci toliko k tělu patří... hospodář, duše rozumná, vnitř bydlí, o něhož větší péči nežli o zevnitřní chalupu tu potřebí.“

Komenský říkal, že nebojuje proti nikomu. Ale chce spojit lidi jednotou vědění a dát se cestou vědy k lepší budoucnosti světa. A věřil, že výchovná činnost je jednou z nejmocnějších zbraní, již lze čelit obecnému zlu.

- Hra -

Představují se vám mladí autoři

Před pěti lety, k čtvrtstoletí Vítězného února, vydala tehdejší osmá třída II. ZDŠ první školní časopis. Žáci probírali ve slohu učivo o zprávě a oznámení a do-
stali za úkol vyzkoušet si práci noviná-
ře. Navštívili starší soudruhy a zpraco-
vali jejich vzpomínky na Únor, jini za-
chytili život školy a časopis měl dokon-
ce i svou ilustrátorku. Se žáky jsme ho
rozmnožili na školním cyklostylu. Úspěš-
nost tohoto časopisu vedla k návrhu vy-
dávat časopis každoročně u příležitosti
školní akademie a dát mu stejné jméno
„Májový květ“. Aby byl časopis obra-
zem tvořivých schopností dětí, vyhlásili
jsme loni literární soutěž, některé básně
zveřejnil Zpravodaj Benátecka. Letos se
soutěže zúčastnilo 53 žáků, do okresního
kola této soutěže jsme doporučili 30 pra-
cí. Jsou mezi nimi i první verše žáků,
kteří se právě před rokem naučili psát.
Svým tvořivým přístupem dokázali prak-
ticky úspěšnost výuky v nové koncepci.
Mezi oblíbenými dětskými náměty se ob-
jevily i verše k 30. výročí Vítězného
února, které jsme využili na výstavě pra-
cí školy, uspořádané u příležitosti toho-
to slavného výročí.

Květa Daliborová, 2. ZDŠ

Z dopisů čtenářů

Měla jsem velké štěstí, že jsem mohla
jet jako zdravotnice s třiceti dětmi ze
7. tř. I. ZDŠ na jejich týdenní lyžařský
výcvik do Rokytnice nad Jizerou. Mohla
jsem pozorovat práci instruktorů, učite-
lů i chování samotných dětí. Zázitků by-
lo opravdu mnoho a mohu říci, že pe-
čovat o tolik dětí a umět je v každou
chvilku správně zaměstnat není nijak leh-
ká práce. Byla jsem také mile překva-
pena, jaké pěkné oblečení, boty a lyže
mají naše děti. To v mém mládí nebý-
valo - Neuměla jsem si dost dobře
představit krásu zimní přírody na ho-
rách. Díky příhodnému počasí a dostat-
ku sněhu se ale všechno vydařilo. Děti
se naučily základům lyžování a při od-
počinku se dobře cítily i v rekreační
chatě DK Dražice, kde jim výborně va-
řili vedoucí chaty s. Melounek se s. No-
votnou. Na krásný týden na horách bu-
deme všichni dlouho vzpomínat.

Věra Jará

František Mocek, 4. B

Ú N O R 1 9 4 8

Bude tomu 30 let,
co byl u nás jiný svět.
Dělníci pilně pracovali,
ale továrny jim nepatřily.
Továrny řídili továrníci
a dělníkům dávali práci.
Za poctivou a těžkou práci
platili špatně páni továrníci.
Sami měli tlustá břicha,
dělník často hladem vzdychal.
To nešlo dělníkům na rozum,
až přišel únor 1948.

Na Staroměstském náměstí,
zatahali dělníci pěsti.
Vymohli si svoje práva,
za to jim buď čest a sláva.

Od té doby pracující
jsou stále u moci.
Řídí továrny i celý stát,
proto u nás žije každý rád.

Hana Dittrichová, 5. A

J A R O

Přišlo jaro znenadání,
zima už je pryč.
Na louce se objevuje
první petrklíč.

Země už se probudila,
všude svěží jarní vzduch,
hejna ptáků přiletěla,
v lesích, polích čilý ruch.

Nenechte si ujít VÝSTAVU DIKOBRAZU

Kreslené vtipy výtvarníků tohoto časo-
pisu a jeho spolupracovníků oživí výstav-
ní síň benáteckého muzea. Nezůstane jen
u kreseb. 15. března bude výstava zahá-
jena vernisáží pražských umělců, bude
pokračovat autogramiádou. Zahájení
akce, kterou připravila pro své spoluob-
čany městská knihovna s muzeem, je v
15 hodin. Premiérou této „dikobrazí“ vý-
stavy byl Festival humoru a satiry v
Haškově Lipnici. Její druhý zastavení je
právě v polovině března v Benátkách nad
Jizerou. (žá)

Z HISTORIE BENÁTECKA

Pamětihodnosti města

Benátky nad Jizerou - Ulice při náměstí

Klasicistní dům čp. 24 ve Smetanově ulici byl nedávnou úpravou neodpustitelně pokažen. Býval to jeden z nejvýznamnějších městských domů. Jeho rozsáhlá sklepení (až čtyřpatrová) svědčí o tom, že v něm byl jeden ze dvou původních městských pivovarů. Býval v něm hostinec U zlatého anděla. Od roku 1865 byl také sídlem kanceláře okresního zastupitelstva; od r. 1879 byl **první novobenáteckou poštou** a poté i četnickou stanicí. V zahradním domku, původně tanečním sálu, byla i první městská mateřská škola.

Budova bývalého okresního soudu čp. 21 byla upravena z původních dvou domů. Byla sídlem okresního úřadu a soudu od roku 1850 až do roku 1949. Prvním okresním soudím od r. 1868 byl básník Václav Jaromír Pícek. Dnes je v budově hudební škola.

Ulice Ladislava Vágnera (dříve Děkan-ská a Sokolská)

Kostel sv. Maří Magdalény, původně gotický, stojí na místě dřevěné kaple z r. 1485. Postaven Jindřichem z Donína v l. 1561-70. Byl barokizován (1664) hlavně v průčelí a interiéru. Budova děkanství čp. 70 je barokní. Zajímavý je starý hřbitov kolem kostela svými třemi barokními náhrobky a několika náhrobky starých benáteckých rodů, především rodiny lékaře G. Raaba a jeho syna, básníka **Věnceslava Rába** (1804 - 1838). Jemu byla na zdi kostela zasazena 15. 5. 1938 pamětní deska. V blízkosti Rábovy pamětní desky stojí náhrobek vlasteneckého obrozeneckého básníka Václava Jaromíra Pícka, který zde byl pohřben 29. 11. 1869.

Stará škola čp. 140 stojí proti kostelu. Je to nejstarší budova bývalé školy, postavená v roce 1868. Byla určena tehdy zřízené obecné škole. Vyučovalo se v ní až do postavení nové školní budovy na náměstí.

Sokolovna čp. 87 je secesní budova z roku 1907. Stojí na místě někdejšího „sborního domu“ Českých bratří, jenž byl uzavřen v roce 1577.

Ulice Míru (dříve Legionářská)

Hostinec „Na baště“, dříve Na střelecké baště (čp. 8), je rodným domem prvního historika, archiváře a kronikáře Benátek, archeologa a konzervátora **Ludvíka Šnajdra**, muže o Benátky nezasloužilějšího. Pamětní deska na jeho rodném domě byla zasazena při Sjezdu rodáků a krajanů 16. 6. 1935. V sále hostince bývalo v minulosti středisko kulturního života Nových Benátek.

Obecní dům čp. 78, přestavěn roku 1897 na **třetí městskou radnici**, kterou byla do roku 1920. Od roku 1902 byla v budově umístěna kancelář Spořitelny města Nových Benátek. (Dnes je zde pobočka Čs. státní spořitelny a Domovní správa.)

Nárožní dům čp. 96 se slunečními hodinami je vlastně barokní dvojdům, cenný stavebně, ale se zničenou fasádou. Roku 1629 patřil malíři Mikuláši Žateckému a r. 1675 hraběti Janu Filipovi Kábovi z Káberka, třetímu manželovi Zuzany z Werthu.

Starý vodojem („roura“) při čp. 3 býval při dolní městské bráně. Původně byl renesanční z l. 1581-90, barokizován r. 1776 a přestavován r. 1888. V domě čp. 3 prožil svá poslední léta života revolucionář, přítel Havlíčkův, novinář **František Krouský**. Skončil v Nových Benátkách jako fotograf. Zemřel roku 1909 a odpočívá na novém benáteckém hřbitově.

Nový hřbitov byl vybudován za městem při dražické silnici r. 1886. Říká se: „Chceš-li poznat minulost města, zajdi na hřbitov.“ Smutná, ale pravdivá slova! Najdete zde hroby mnoha vynikajících Benáčanů, ale nenajdete zde například hrob prvního českého osadníka daleké Austrálie, botanika, cestovatele i zlatokopa, novobenáteckého rodáka **JOSEFA POLÁKA**. Zemřel r. 1899 v dalekém Perthu, před svým návratem do rodných Benátek. On to byl, kdo připravil cestu svému příteli a krajanu Josefu Kořenskému do nejmenšího a nejmladšího světadílu.

Hřbitovní kaple pochází z roku 1891, kdy byla otevřena a opatřena dřevěným reliéfním obrazem sv. Martina. Kdysi byl obraz v dražickém kostelíku, dnes je v městském muzeu. J. Antoš st.

Veřejnou dopravu, kterou dnes zabezpečují letadla, lodě, železnice, automobily, zajišťovaly ještě v minulém století formanské vozy a dostavníky. Tyto těžké povozy dopravovaly nejrůznější náklady i na velmi vzdálená místa. Formanství bylo ve své době významným povoláním. Osobní dopravu obstarávaly dos-

Od dostavníku

tavníky zvané „štelvogny“, rychlíkům se říkalo „ajlvogny“ a mimořádně vypravované dvoukoláky s jedním koněm se nazývaly „bajvogny“. Všechny tyto vozy měly typickou černožlutou barvu starého Rakousko-Uherska.

Chloubou a výhodou tehdejších Benátek bylo, že přes město vedla císařská silnice (dnes E 14), po které projíždělo velmi mnoho formanských vozů ze severu Čech ku Praze a naopak. Vedla zde také pravidelná dálnková doprava z Ml. Boleslavi do Prahy. Jízda na této trati trvala 8 hodin, jízdné činilo 1 zlatý. V Benátkách byla zastávka v zájezdní hospodě U Borovičků, kde měli koně krátký oddech, ve Staré Boleslavi U Zahradníků.

Na silnici bylo stále velmi rušno. Štelvogny, které na kratších tratích zastavovaly v každé vesnici, předjížděly zvolna se valící formanské vozy, ajlvogny spolu s bajvogny a někdy i šlechtické kočáry tažené čtyřspřežím však byly nejrychlejší.

Nad zlatou dobou formanství se náhle objevil příznak velkého nebezpečí. Jako blesk se rozšířila zpráva, že jistá akcio-

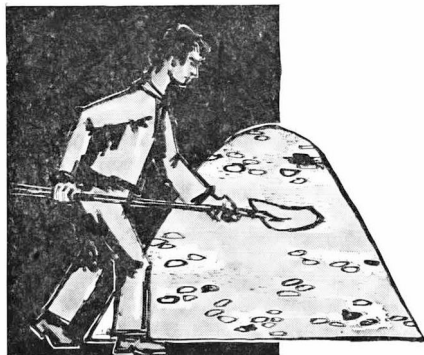
vá společnost hodlá postavit „železnou dráhu“ z Turnova údolím Jizery na Mladou Boleslav, Benátky a Brandýs ku Praze s odbočkou na Kralupy. Začalo se s vytyčováním trati, a to již formani znervózňeli. Staré zápisy vypráví, jak ti to v zájezdních hostincích bouřili proti špinavé konkurenci, hrubými slovy a nehledanými výrazy častovali „železného oře“. Radostně vítali každý nezdar inženýrů při jednání o výkupu pozemků. Velmi pochvalovali rozhodnutí města Ml. Boleslavi nepovolit postavení nádraží na katastru města Ml. Boleslavi. Z nádraží by bylo prý celé město od mašin zakouřeno a hluk by narušoval noční klid. Proto bylo nádraží postaveno na katastru sousední obce Čejetic. Toto rozhodnutí dodnes pociťuje Mladá Boleslav tím, že

k autobusu...

hlavní nádraží je poměrně vzdáleno od centra města. Také silný odpor benátecké vrchnosti k prodeji potřebných pozemků zapříčinil, že byl celý projekt přeracován a dráha byla odkloněna na Chotětov. Tím byl poškozen i Brandýs, protože trať nyní směřovala na Všetaty. Když už po nové trati jezdily vlaky, tu mnoho lidí s posměškem odmítalo výhody železnice.

Doprava dostavníky z Mladé Boleslavi do Prahy končila. Nejdéle, a to až do roku 1910, se udržela doprava štelvognem z Benátek do Lysé nad Labem. Tyto dopravníky byly vypravovány z Lysé a posledním lyským postilionem na této trati byl Josef Kalista.

František Jašek
Benátecká Vrutice
(Dokončení příště)

JEŠTĚ LETOS MŮŽEŠ BRUSLIT NA NOVÉM zimním stadiónu

Referenty březnových brigád
jsou soudruzi Fr. Pospíšil
a V. Němsček, tel. n. p. Karbo,
linka 588 a 624

Bilancování zahrádkářů

Na své výroční schůzi hodnotili jsme činnost za uplynulý rok. 46 zahrádkářů obhospodařuje 537 arů půdy, kde je vysázeno 1581 ovocných stromů a asi 700 stromků a keřů drobného ovoce. Na brigádách pro MNV odpracovali jsme 698 hodin - z toho Slivna 444 hod. a Mečeříž 254 hodin. Pomoc v JZD 194 hodin. I když v naší oblasti byl minulý rok na ovoce chudý, stačili jsme se samozásobit a ještě jsme něco prodali do výkupních podniků. Pro zajímavost uvádíme několik čísel: 70 kg česneku, 900 kg cibule, 175 kg zahradních jahod, 10 000 kg jádrového a peckového ovoce a 6400 kg sena.

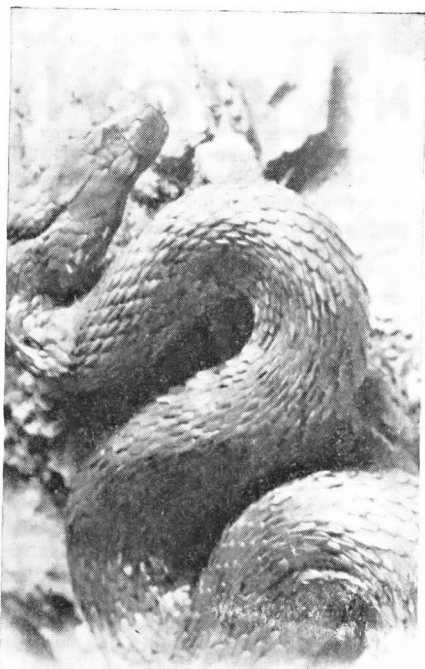
Celá činnost organizace znamená pro obě obce přínos z hlediska materiálního, kulturního a celkové úpravy veřejných prostranství. Výbor organizace je si toho dobře vědom a v tomto směru rozpracovává a zajišťuje celou řadu úkolů. Zajistili jsme a přivezli 150 nedostatkových stromků velkého i drobného ovoce, 150 sazenic růží, provedli jsme nákup umělých hnojiv, rašeliny, chemických postřikových látek. Chceme, aby naši zahrádkáři byli odborníky, aby znali poslání zahrádkářské činnosti, aby pěstovali jen dobré a perspektivní ovoce, aby se vyznali v pěstování květin, okrasných stromů a keřů, aby chápali smysl, význam a nutnost chemické ochrany rostlin, aby věděli a viděli, co je v oboru nového jinde.

Pro tyto poznatky uspořádali jsme v minulém roce zájezdy na výstavy květin FLORA Olomouc a do státního zahradnictví v Turnově a na Ještědu. Uspořádali jsme výstavu růží a alpínkových rostlin v Dolním Slivně, výstavu jirín v Mečeříži a někteří členové se zúčastnili okresní výstavy ovoce v Bezně. Přítel Davídek Oto z Dolního Slivna získal 1. cenu. Dále byla provedena na zahradě přítele Černého a B. Dvořáka instruktáž jarního řezu ovocných stromů. Byla provedena přednáška o pěstování meruněk a broskví s. ing. Zankou, jedním z nejlepších odborníků v tomto oboru. Byla též provedena přednáška o pěstování květin s. ing. Markem, odborníkem z Průhonice. (sla, ba)

Ještě několik všeobecných zajímavostí ze života hadů. Hadi nemají sluch, většina z nich má špatný zrak. Jejich hlavním orgánem vnímání je rozeklaný jazyk, proto i při spaní má např. zmije špičičky jazyka vyplazené a dotýká se jimi země. Jazykem vnímá chvění půdy, když jde člověk, jazykem vycítí, kudy prchala uštknutá kořist, která vždy nedaleko zajde. Jedovatým hadům jejich vlastní jed neškodí, jsou proti němu imunní, ale může např. zmiji usmrtit kous-

Mezi hady

nutí mamby nebo kobry, poněvadž jde o jed jiného složení. Hadi jazykem také vyslídí, kde leží samice v době páření. Jsou dosti necitelní vůči bolesti, měl jsem případy, kdy za potravu určené myši nebo krysy vyzraly z hadů, kteří momentálně neměli chuť na jídlo, celé kusky svaloviny, až někdy hadi zašli. To je také mimo jiné důkazem, že kořist, ať již žáby, myši nebo cokoliv jiného, hadi nehypnotisují.

Každou kořist každý had polyká od hlavičky. Ať ji usmrtní jedem nebo uskrtní nebo jen chytne předními zoubky, vždy ji posunuje v tlamě tak dlouho, až ji srovná hlavičkou napřed a pak polyká. Je to proto, že hadi mají vykloubitelné dolní čelisti a roztažitelné, ale přece jen třebas žába polykaná od zadních noh by byla pro ně většinou velké sousto. Proto jí „srovnávají“ zadní nohy po délce a hravě ji spolknou, např. jako zmije myš nebo krajta králíka. Jsou známy případy, že krajty spolky i malé jelínky a vepře, kdy smyčkami při škracení ulomily parůžky a od hlavy pak hravě jelínka sežraly. To ještě všeobecně k hadům. A teď opět k našim užovkám.

Mimo nejběžnější naši užovku obojkovou u nás žije další vzácná užovka v jižnějších a teplejších místech (Slovensko, Berounka, Sázava, Otava atd.). Je to užovka podplamatá (na snímku), až 80 nebo 1 m dlouhá, šedozeleňá, bez půlměsíčku, s černými skvrnami. Žije výlučně na březích vod a živí se jen plevelnými rybkami. Na ostrově Ropotam u Szopolů, kam jsem se s potížemi přepravil, poněvadž mi Bulhaři tvrdili, že

je ostrůvek plný popeljanek - písečných zmijí - jsem našel desítky těchto užovek kolem 1 m dlouhých. Kladou rovněž vejce, jsou dnes již vzácné. Další naše velmi vzácná a zákonem chráněná užovka je křovinačka hladká. Bohužel žije na obdobných místech jako zmije a je jí podobná. Žije na kamenitých pasekách, dlouhá nejvýše 75 cm (jako zmije), hnědá s tmavšími pruhy a skvrnami. Rodí živá mláďata(!) a živí se ještěrkami a hady, tedy i zmijemi, čímž pomáhá člověku, který se jí odměňuje zabíjením. Přispívá k tomu ještě ta okolnost, že je značně kousavá a útočná, i když je nejedovatá. Ještě bych rád závěrem upozornil na obranu některých užovek, převážně vodních, jako u nás obojkové a podplamaté. Když se cítí při ulovení ohrožena, vystřikuje ze zadečky trus spolu s nepříjemně páchnoucím sekretem, který často ani několik dnů nezmiž. Tento zápach je jedinou ochranou, většinou zbytečnou, před nepříteli. Užovka hladká je zajímavá i tím, že kořist - ještěrky, hady - obtočí klíčkami těla a škrtní ji, pak většinou teprve požívá, zatímco vodní užovky polykají žaby živé. Příště o naší poslední vzácné užovce (čp)

NA SLOVÍČKO...

Rozhovor se soudruhem FRANTIŠKEM SALAČEM, předsedou občanského výboru č. 5 v Benátkách nad Jizerou.

Jakých výsledků jste dosáhli a dosahujete při plnění volebního programu?

Na rok 1977 jsme uzavřeli socialistický závazek na výdělbu chodníků v Gottwaldově ulici o celkové výměře 600 m², na dokončení prací na nákupním středisku Máj, na údržbu parčíku Ferdinanda Bártý a mimo plán byla provedena povrchová úprava v Dělnické ulici - položení betonových panelů a zčásti usazení obrubníků. Tato práce si vyžádala 400 hodin bez nároku na odměnu. Občané našeho obvodu odpracovali v loňském roce 2975 hodin, plánováno bylo 1050 h.

Jak spolupracujete s poslanci MěstNV?

Spolupráci s poslanci je možno hodnotit kladně, i když existují určité rezervy. K nejlepším v tomto směru patří soudružka Věra Záveská a soudruh Josef Beránek, kteří mají nejen pravidelnou ú-

část na výborových schůzích OV, ale především předkládají hodnotné návrhy na další zkvalitnění činnosti OV.

Na co se zaměříte v roce 1978?

Výhled budovatelské činnosti OV na rok 1978 je především zaměřen na dokončení povrchové úpravy Dělnické ulice, dokončení chodníku v Lidické ulici, na údržbu parčíku Ferdinanda Bártý a vybudování 4 anglických dvorků u objektu školní jídelny v Benátkách II. Tyto práce si vyžádají cca 1500 hodin.

Jakým způsobem utužujete občanské vztahy ve svém obvodu?

Občanský výbor má na každý kalendářní rok zpracován jmenovitý přehled občanů, kteří dovrší kulaté životní jubileum. Těmto lidem předáváme děkovné dopisy a malé pozornosti, což zabezpečují dva zástupci OV. Mohu říci, že tato činnost je našimi spoluobčany hodnocena kladně. - Mimo toho OV každoročně organizuje dvě osvětové přednášky a 2

autobusové zájezdy do významných míst naší vlasti, jakož i tři taneční zábavy. Vše se uskuteční i letos.

Jak přispějete k výstavbě ledové plochy v Benátkách?

Předpokládáme, že v roce 1978 odpracujeme na výstavbě ledové plochy 100 hod.

KNIHA A ČLOVĚK

Od pravěku lidé používali mnoho látek, na něž zapisovali své myšlenky (kůru stromů, palmové listy, tkané látky). Asi ve 3. tisíciletí př. n. l. se objevuje papyrus, v antice se používají voskové, měděné i hliněné destičky, ve 4. století n. l. se setkáváme s pergamenem, materiálem živočišného původu.

Samozřejmě, že i kniha měla tvar podle materiálu, na který se psalo. Papyrus jí dal svitkový tvar, destičky předurčují tvar obdélníkový atd. Kodexový tvar má kniha až použitím pergamenu. Pergamen dovoloval používat i barvy, a tak např. k slavnostním příležitostem se barvil purpurově a psalo se na něj stříbrem či zlatem (např. KODEX ARGENTUS - zlatý kodex je psán celý ryzím zlatem). Písmo se z něho dalo také odstranit a pergamen se znovu použil jako „palimpsest“.

Papír vynalezli až Čiňané asi v 1. st. n. l. V Čechách je první dochovaná zmínka o výrobě papíru z r. 1310. Ve 14 st.

se také setkáváme s „filigránem“, t. j. značkou výrobce, která zabraňuje plagiátu.

Tak, jak se vyvíjel materiál, na který se psalo, vyvíjelo se i samotné písmo. Od **obrázkového** (piktogramového) přes **slovní** (ideogramové) - např. hieroglyfy, které mimochodem rozluštil francouzský vědec Champolion - až po **literní** (písmenkové), jehož pravlastí je Egypt.

Poznání, že člověk své myšlenky může zapisovat, bylo prvním předpokladem pro vznik knihy. V rukopisném období, do pol. 15. st., vyráběli knihy kněží (v antice - otroci). V pozdním středověku si bohatí šlechtici vydržovali písaře, měli svá „scriptoria“ - opisovačské dílny. V takové dílně byla značná dělba práce. Ten, kdo rukopis psal, jej neilustroval, ten kdo prováděl vlastní ilustraci, nezdobil iniciály. Jeden pracovník značil řádky (rubrikátor) a počátky kapitol. Rukopisné památky dosahují nejvyšší úrovně a ohromný rozvoj ve 13. stol. O dvě století později, tedy v 15. století, se objevuje na scéně dějinný mistr z Mohuče - Jan Gensfleisch zvaný Gutenberg, který si získal vynálezem knihtisku nehynoucí zásluhu o každý národ i jazyk. Pracoval na vynálezu asi od roku 1439. V roce 1444 byla jeho snaha korunována úspěchem a z jeho úspěchu těží lidstvo dodnes.

B. Š.

Václav Verner jako čtvrtý Čechoslovák v historii ochutnal anglickou profesionální plochodrážní ligu. V dresu EXETER FALCONS si vedl skvěle: dosáhl průměru 8,87 bodu za závod z dvanácti možných, čímž se zařadil na 22. místo ze dvou stovek startujících.

MISTŘI PLOCHODRÁŽNÍHO OVÁLU

Ale nechme již mluvit samotného Václava: „Tak trochu cítím k domácím fanouškům dluh, protože mi to jezdilo líp v Anglii než doma. Mělo to svou logiku v tom, že v EXETERU jsem se mohl ploché dráze a přípravě stroje věnovat celý týden. Na závody do Československa jsem však přijížděl v pátek večer, do dvou hodin ráno připravoval motorku, pak odjel na extraligu a už jsem zase balil směr ostrovy. Sokolí z EXETERU skončili v anglické lize, kterou jezdí 19 klubů, na druhém místě se ztratou pouhých dvou

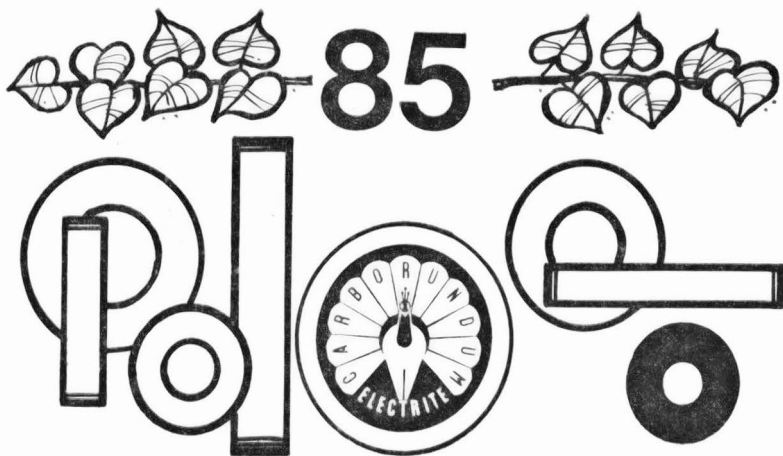
bodů za vítězným WHITE CITY. Byli jsme klubem bez jediného Angličana - jezdil tu pětinasobný mistr světa Ivan Mauger, Američan Autrey, Rakušan Grubmüller a další. Prohráli jsme jen párkrát, ale vždycky jsem z toho byl pořádně smutný. V anglické lize však každého

zajímají jen a jen peníze. Na ligu chodilo v průměru osm tisíc diváků a uměli vytvářet náramnou atmosféru. Tam je prostě plochá dráha populárnější než u nás kopaná. Dost jsem si diváky získal způsobem jízdy, neboť jsem do posledního metru závodil a předjížděl i v zatáčce před cílem. Tam to není zvykem - anglický jezdec odstartuje, jede druhý, za to jsou dva body, za každý 3,60 libry; takhle si přepočítá a už neriskuje. Přesto se v Anglii padá poměrně dost. Doma jsem na zemi tak třikrát za sezó-

nu, tam hned dvaadvacetkrát. Ohromnou školou je péče o motocykl. Ráno jsem si navlékl pracovní kombinézu, koupil dvě mléka, sedl na schody před dům, namazal anglický chléb, udělal si topinku a šel jsem dělat motorku. Denně minimálně šest hodin. Přezdívku „létající Čech“ jsem vyfasoval za to, že se mi při startu stále zvedalo přední kolo na dlouhozdvíže. A když jsem se objevil s novou čtyřventilovou JAWOU, byla to doslova senzace - ani jednou jsem neodstoupil z boje vinou motocyklu. JAWA si získala uznání odborníků a já měl možnost v duchu mnohokrát děkovat divšovským odborníkům, kteří se na vývoji a výrobě nového stroje podíleli. Anglická liga má též zvláštní atmosféru i zvyky. Na každém stadiónu se jezdí v přesně stanovený den - v EXETERU například v pondělí. Její dva závody týdně, ale někdy je jich také pět, což už je pořádná honička. - Uskutečnil-li se starty dalších československých jezdců v Anglii, chtěl bych jim být nápomocen radou, abych jim též ušetřil různá tápání, hledání. Liga na ostrovech je opravdu velkou školou, jsem vděčen federálnímu ministerstvu vnitra, ÚV Svazarmu a Rudé hvězdě, že mi ji umožnili absolvovat. (Dokončení příště)

Dorostenecké družstvo volejbalového oddílu TJ KARBO patří k úspěšným kolektivům benátské tělovýchovy. Pod vedením trenéra Pavla Waltera chlapci zvítězili v krajském přeboru, v Českém poháru skončili na 6. místě a na přeborech ČSR byli sedmí.

1893-1978 Tradice výroby brusiva v ČSSR

V Z P O M Í N Á M E

Dne 8. března je tomu rok, co zemřela má manželka **Anna Němečková**. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi.

Bedřich Němeček a přátelé

Dne 18. března vzpomínáme 1. výročí, kdy od nás navždy odešla naše drahá maminka a pečlivá babička paní **Juliána Novotná** z Benátek. Kdo jste ji znali a měli rádi, vzpomeňte s námi.

Synové s rodinou

3. března 1978 si připomínáme smutné výročí, neboť uplynul rok od úmrtí naší drahé a nezapomenutelné maminky paní **Barbory Jandové** z Benátek. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi.

Marie Najbrtová se sourozenci

Kdo ztratil, co miloval, pochopí, co bolesti v našich srdcích zůstalo.

† 4. 3. 1974 Milada Zumrová s dcerami

Děkujeme touto cestou všem, kteří se přišli rozloučit s naší drahou maminkou s. **Filoménu Krejčkovou**, všem, kteří nám projevili hlubokou soustrast, jakož i řečníkům s. A. Daliborové a s. Jar. Královi. Děkujeme též MUDr. Květoslavě Cyrany za obětavou lékařskou péči naší mamince.
Rudolfovi - Vyskočilovi

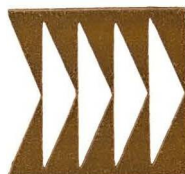
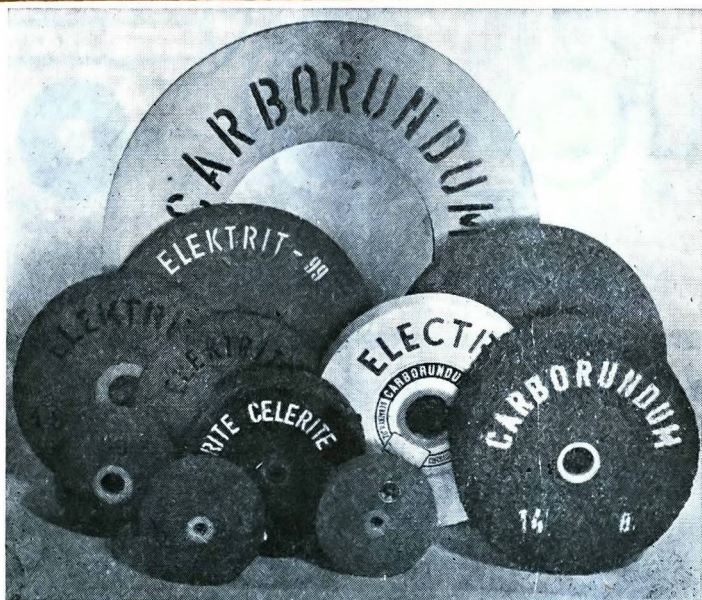
K U L T U R A

6. 3. CESTAMI DOMOVA, přednáška Q. Maliny, pořádá OB a OV č. 5, začátek v 18 hodin v sále restaurace ELEKTRIT.
6. 3. KONCERT KPU, sál n. p. Karbo, začátek v 19.30 hodin.
7. 3. KULTURNÍ ODPOLEDNE k MDŽ v sále n. p. Karbo, pořádá n. p. Karbo, začátek ve 14.30 hodin.
14. 3. Zahájení nového KURSU ŠITÍ v internátě, vyučuje s. Švejdrová.
15. 3. KONCERT KPU - 150. jubilejní večer, na kterém bude vzpomenu- to 75 let narození benáteckého ro- dáka, houslisty J. B. Herclíka.
28. 3. DEN UČITELŮ, veřejná oslava v sále n. p. Karbo

Řídí redakční rada - Odpovědný red- aktor Pavel Hlaváček. Obálka Jiří Lízler - Vydáno 6. 3. 1978
Náklad 1.400 výtisků.

Tisknou Středočeské tiskárny provoz 29 v Benátkách nad Jizerou.
Povoleno odborem kultury ONV Ml. Boleslav, č. j. 217/76 - 456/4
Cena 1 Kčs - Vychází měsíčně
Vydává MěSTV NF v Benátkách n. J.

CARBORUNDUM ELECTRITE®

BROUSICÍ ZRNA A MIKROZRNA
ŽÁRUVZDORNÉ HMOTY A STAVIVA
BROUSICÍ NĀSTROJE A POMŮCKY

Spojené závody na výrobu karborunda
a elektritu, národní podnik
Nositel Řádu práce
BENĀTKY NAD JIZEROU

